శేషయ్యా శిష్యరికం

శ్రీ సూక్తమూ, పురుషసూక్తమూ పారాయణ అయిపోయి, సౌందర్యలహరి శ్లోకాలు పాడటంలో లీనమయ్యాడు కంఠార్కశాస్త్రి. తొడల మీద పంచె ఎగగట్టి, జంధ్యాల దారానికి పురి రాస్తూ అతను తన పెంకుటింటి వసారాలో పచార్లు చేస్తున్నాడు. పొద్దున్నే అవ్వవలసిన స్నానమూ, సంధ్యావందనమూ అయిపోయాయనే విషయాన్ని అతని నుదుటి మీద, రొమ్ము మీద మెరుస్తున్న విభూతి రేఖలే చెప్తున్నాయి. అతని పౌరోహిత్యం కింద ఉన్న పదిహేను, ఇరవై ఊళ్ళల్లోనూ ఆనాడు అతను చేయించవలసిన శుభకార్యం ఏదీ లేకపోవటం చేత అతను తీరుబాటుగా జంధ్యాలు వడకటంలో నిమగ్నమయ్యాడు.

వీధి తలుపులు తోసుకుని పదిహేను, పదహారేళ్ళ కుర్రాడొకడు లోపలికొచ్చాడు. నిక్కరు, చొక్కా, పైమీద తుండులతో ఉన్నాడతను. మొహంలో బ్రహ్మ వర్చస్సు తొంగి చూస్తోంది. వసారా దగ్గరకొచ్చి కంటార్కశాస్త్రి నుద్దేశించి " నమస్కారమండి" అన్నాడు.

శాస్త్రి " ఎవరు నాయనా, ఏం కావాలి?" అన్నాడు.

" మాది కామవరపు కోటండీ పద్మనాభ శాస్త్రిగారబ్బాయిని- నన్ను శేషయ్యంటారండీ."

" ఏ పద్మనాభ శాస్త్రిగారు?... సరేలే. వచ్చి అట్టా చాపమీద కూర్చో."

శేషయ్య బెరుగ్గా వెళ్ళి వసారాలో తాటాకులచాప మీద తలవంచుకుని కూర్చున్నాడు. రెండు నిముషాల తర్వాత శాస్త్రి, " ఏం కావాలో చెప్పు నాయనా" అన్నాడు.

నీళ్ళు నములుతున్నట్లుశేషయ్య అన్నాడు." మాది ఏమీ లేని కుటుంబమండీ. మా నాన్నగారు నాచిన్నప్పుడే పోయారు. ఊళ్ళో వాళ్ళ సహాయంతో మా పెదనాన్న గారు ఎట్లాగో నన్ను పదిదాకా చదివించారు. ఇంక చదివంచలేనంటున్నారు. నా కింద ఇంకా ఇద్దరు తమ్ముళ్ళూ ఒక చెల్లీ ఉన్నారండి. మేము బతకటానికి నేను పౌరోహిత్యం చెయ్యడం తప్ప ఇంకో మార్గం నాకు కనిపించలేదండీ, మీరు గొప్ప పండితులనీ, నియమ నిష్ఠల్తో పౌరోహిత్యం చేసేవారనీ మా పెదనాన్నగారు చెప్పారు. ఆ మంత్రాలు మీ దగ్గర నేర్చుకోవాలని నాకు కోరికగా ఉంది. అది అడగాలనే వచ్చాను."

శాస్త్రి నవ్వాడు. అన్నాడు " పౌరోహిత్యం నేర్చుకుంటావా నాయనా! అది ఎంత ప్రమాదకరమైన వృత్తో తెలుసా? మంత్రాలు ఉచ్చరించడంలోనూ, తంతు నడిపించటంలోనూ తెలిసోతెలియకో నువ్వు చేసే తప్పులకే కాక, యజమాని చేసే తప్పులకు కూడా నువ్వే బాధ్యుడవవుతావు.వెరసి పాపం మొత్తం నీకే సంక్రమిస్తుంది. ఎన్నో నీతి నియమాల్తో జీవిస్తేనే కాని ఈ వృత్తిలో నెగ్గుకురావటం కష్టం. సాధారణంగా ఈ వృత్తిలో వున్నవాళ్ళకు వంశాలు నిలవ్వు నాయనా! మీ పెదనాయనగారు నిన్నెట్లా ప్రోత్సహించారో ఆయనకే తెలియాలి! ఏ చిన్నదో ఒక ఉద్యోగమే నీకు మంచిది."

" పదో క్లాసుకు వచ్చే ఉద్యోగాలన్నీ ఇతర కులాలవాళ్ళకే రిజర్వేషన్ చేస్తున్నారు కదండీ. నాకెట్లా వస్తుందండీ ఉద్యోగం?"

శాస్త్రి నిట్టూర్చాడు " దేశంలో ఏం జరగనున్నదో ఆ పరమేశ్వరుడికే తెలియాలి!. . అఁ చూడబోతే తెలివిగలవాడివిలాగా కనిపిస్తున్నావు నీకు ఈ వృత్తి మాత్రం మంచిది కాదు బాబూ!"

" మంచిదో చెడ్డదో, నాకు ఇది తప్ప వేరే గతి లేదండీ. ఇదయినా ఈ ఊళ్లో మా దూరపు బంధువులున్నారు కాబట్టి, వాళ్ళింట్లో ఉండి మీ దగ్గర చదువుకోగలను. కానీ ఇంకో ఊరు, ఇంకో ఊరయితే నాకీ అవకాశం కూడా ఉండేది కాదు."

గొంతులో విసుగు ధ్వనించగా శాస్త్రి అన్నాడు " ఇంత చెప్పినా నీ పట్టే పట్టంటావేమిటి? అసలింకో ముఖ్య విషయం ఉంది. ఈ పెద్ద మంత్రాల ఉచ్చారణా అదీ సరిగ్గా రావాలంటే ముందు అమరకోశం శబ్దమంజరీ క్షుణ్ణంగా రావాలి, తెలుసా?"

" అమరం కొంతా, శబ్దమంజరి కొంతా రామాయణ సంగ్రహం పూర్తిగానూ మా పెదనాన్నగారు నాకు చెప్పారండి"

శాస్త్రి శేషయ్య వైపు చురుగ్గా చూసాడు. దారం పురెక్కిస్తూనే అన్నాడు. " అసలు నువ్వు ముందర మూడు పూటలా సంధ్యావందనం చేసేవాడివి అవ్వాలి. అది కూడా స్వరంతో రావాలి."

" మూడు పూటలా చేస్తానండి, కానీ, స్వరం చెప్పుకోలేదండీ"

" అసలు తప్పుల్లేకుండా వచ్చునని హామీ ఏమిటయ్యా? .. ఏదీ, మధ్యాహ్నంవేళ సూర్యుడికి అర్ఘ్య ప్రదానం ఇచ్చే మంత్రం ఒక్క గుక్కలో చెప్పు!"

" కాళ్ళు కడుక్కొని రావాలి గదండీ!"

" సరే. అవిగో నీళ్ళు"

శేషయ్య కిందికి దిగి వెళ్ళి తొట్టెలో నీళ్ళతో కాళ్ళూ కళ్లూ కడుక్కొచ్చాడు. తుండుతో తుడుచుకొని బాసిక పట్టు వేసుకొని కూర్చున్నాడు. మంత్రం చెప్పాడు. మెచ్చుకోలు కోసం ఆశగా శాస్త్రి వైపు చూస్తూ " తప్పులున్నాయాండీ?" అన్నాడు.

శాస్త్రి తప్పదన్నట్టు మొహం పెట్టి, " ఊఁ, ఏదో చెప్పావులే ఎన్ని చెప్పినా నువ్వు ఇంకో వృత్తి చూసుకోవటమే మంచిది." అన్నాడు. దారానికి పురెయ్యటం అయిపోగా, పంచె అంచులు కిందికి జార్చి కదురుతో ఇంట్లోకి వెళ్ళబోయాడు.

శేషయ్య హఠాత్తుగా లేచి వెళ్ళి శాస్త్రి కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు. " గురువుగారు, నాకు స్మార్తం చెప్పండి. మీరు ఎట్లా చెబితే అట్లా చదువుకుంటానండీ. మా ఇంట్లో ఇప్పటికే పస్తులు పడుకుంటు న్నామండీ. నేను తొందరగా సంపాదించకపోతే అందరం చచ్చిపోతామండీ... ఏమండీ.." శేషయ్య గొంతు గద్గదిక మయింది

శాస్త్రి కుర్రాడి మొహంలోకి చురుగ్గా చూసాడు. నాలుగైదు క్షణాలు ఆగి అన్నాడు "డబ్బు గిట్టుబాటు తక్కువ. పాపం గిట్టుబాటు ఎక్కువ. వచ్చి వచ్చి ఈ రొంపిలో పడతానంటావేమిట్రా నాయనా! ... సరే, పై ఆదివారం మీ పెదనాన్నతో వచ్చి కనిపించు ఫో!" శాస్త్రి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

శేషయ్య " అట్లాగేనండీ" అని పై తుండుతో కళ్లు ఒత్తుకుంటూ బయటికి నడిచాడు.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

పై ఆదివారం శేషయ్య రాలేదు. ఆ తర్వాత వారానిగ్గాని అతను కంఠార్క శాస్త్రిని కలవటం జరగలేదు. ఆ కలవటం కూడా శాస్త్రి ఎక్కడెక్కడో తిరిగి తిరిగి వచ్చి, స్నానం చేసి, జపం చేసుకుని, సరిగ్గా భోజనానికి కూర్చోబోయే సమయంలో జరిగింది. ఎండనపడి వచ్చిన విసుగూ, కడుపులో ఆకలీ, ఈ రెండింటి తాలూకు బాధనీ శేషయ్య మీద ఒక్కుమ్మడిగా కుమ్మరించాడు శాస్త్రి " బుద్ధిహీనుడా, నీ ఇష్టం వచ్చినప్పుడు రావటానికి ఇదేమయినా నాటకశాల అనుకున్నావా? మీ పెదనాన్నతో పోయిన

అదివారం రమ్మంటే ఇవాళ ఒక్కడివీ ఊపుకుంటూ వచ్చావా! చెప్పిన పని చెప్పినట్లు చెయ్యటమనే చిన్న నియమాన్ని పాటించలేని వాడివి రేపు వృత్తిలో పెద్ద పెద్ద నియమాల్ని ఎట్లా పాటిస్తావు? వృత్తి గౌరవాన్ని ఎట్లా కాపాడతావు? పరీక్షలో ఓడావు. ఫో! నీకు నేను చెప్పనూ లేను నీకిది రానూ రాదు.''

శేషయ్య దిమ్మరపోయాడు. కొన్ని క్షణాలు అట్లా చూస్తూ ఉండిపోయి చివరకు నూతిలోంచి మాట్లాడుతున్నట్లు అన్నాడు. '' క్షమించండి, నేను వద్దామని ఎంతో ప్రయత్నం చేసానండి. కాని మా పెదనాన్నగారికి హఠాత్తుగా జ్వరం వచ్చి మంచంలో పడటం చేత అప్పట్నుంచీ ఇంతవరకూ ఇల్లు కదల్లేక పోయానండి. ఇవాళ కూడా నేను రాగలిగే పరిస్థితి కాదండీ. కానీ మీరు నాగురించి ఇంకోవిధంగా అనుకుంటారేమోనని వచ్చానండి.'' అతని గొంతులో ఏడుపు జీర ధ్వనించింది.

'' ఉద్ధరించకపోయావ్! వెళ్ళు , వెళ్ళు!'' శాస్త్రి గిరుక్కున వెనక్కు తిరిగి ఇంట్లోకి వెళ్ళబోయాడు.

'' ఇంతలో, నమస్కారమండీ, పంతులు గారూ!'' అన్న మాటలు విని శాస్త్రి వెనక్కు తిరిగాడు. '' ఓహో నువ్వటయ్యా, వెంకటరెడ్డి!... నేను పెట్టిన ముహూర్తానికి నీ వియ్యంకుడు ఒప్పుకున్నట్టేనా?''

ఆ వచ్చిన వెంకటరెడ్డి చేతులు జోడిస్తూ, '' చిత్తం చిత్తం. తవరు ముహూర్తం పెట్టటమేంటి, ఆళ్ళు ఒప్పుకోకపోటమేంటి! తమరి ఆశీర్వాదంవల్ల ఇంతవరకూ అన్నీ సానుకూల పడ్డాయండి. శుభలేఖ వేయించటమే ఆలీసమండీ. పెళ్ళి సంబారాలు కూడా ఏయేం గావాలో రాసిస్తే అన్నీ ఈ యేళే కొనుక్కెళ్ళి పోతానండి. మరి యేం గావాలన్నా ఈ ఊళ్ళోనే కొనుక్కోవాలిగాని మా ఊళ్లో దొరకవు గదండీ''

'' సరే రా, కూర్చో, నిన్ను పంపించాకనే భోంచేస్తాను,'' అంటూ శాస్త్రి ఇంట్లో నుంచి పెన్నూ, కాగితమూ తెచ్చుకొని గబగబా వస్తువుల జాబితా రాసేసి రెడ్డి కిచ్చాడు. '' పుల్లయ్యగారి కొట్లో కెళ్ళి నేను చెప్పానని చెప్పు. అన్నీ ఒకటోరకంవి ఇస్తాడు.'' అన్నాడు.

జాబితా అందుకొని రెడ్డి లేచాడు. అన్నాడు. '' అయ్యా, వచ్చేనెల రెండో శుక్రవారం రాత్రికి పెళ్ళి కనక మద్దినాళకే తవరికోసం మా ఎద్దుబండి పంపిస్తానండి. మా వూళ్ళో పోస్టు పంతులుగారింట్లో తవరికి సొంత వంటకి ఏర్పాటు చేసానండి. తవరొచ్చి , ఆ రాత్రికి మా యబ్బాయికి పెళ్ళి చేయించి, ఆ మర్నాటిక్కూడా అక్కడే వొండుకుని తిని, నన్నూ మా యావిడ్నీ సంతోషపెట్టాల!''

'' ముహూర్తం పెట్టమన్నావు, పెట్టాను. చేయించటానికి ఇంకెవర్నయినా తీసికెళ్ళగూడదటయ్యా! నేనే కావాలా?''

'' అహఁహఁ, అట్టా అంటే కుదర్దండీ పంతులుగారు, తవరు సాక్షాత్తు బ్రమ్మం గారే. తవరే రావాల, నా కొడుకు పెళ్ళి చేయిచ్చాల! నా వొంశెం బిడ్డ బిడ్డ తరాన పచ్చగా సాగిపోవాల! అసలు మీరు మంత్రం చెబుతా ఉంటే సంగీతం యిన్నట్టు గాదండీ! సదూరాని నాక్కూడా అంతా అర్థం అయినట్టే ఉంటాది గాదండీ! తవర్లో ఎంత మహత్యం లేకపోతే ఈ చుట్టుపట్ల యిరవై వూళ్ళోవాళ్ళందరూ పెతి పనికీ తవర్నే పిలుస్తారండి! తవరికిప్పుడీల్లేకపోతే, యీలయినప్పుడే వొచ్చి పెళ్ళి చేయిచ్చండి . అమ్మమ్మ, తవర్రాకపోతే కుదర్దండోయ్! ''

'' ఓరి నీ అసాధ్యంగూలా, ఎంత పట్టుపట్టావయ్యా! మొత్తానికి పెద్దరెడ్డివనిపించుకున్నావు. సర్లే వస్తాన్లే.''

'' చిత్తం, మరయితే యెళ్ళోస్తానండి'' రెడ్డి వెళ్ళబోయి పక్కనున్న శేషయ్యవైపు చూస్తూ ''యీయనెవరండి పంతులుగారూ?'' అన్నాడు.

'' అతనా, బ్రాహ్మలబ్బాయేలే మంత్రాలు నేర్చుకోటానికి వచ్చాడు.''... '' మంచి గురూగార్ని

పెట్టావులేవయ్యా పంతులూ?... మరయితే వెళ్ళొస్తానండి'' వెంకటరెడ్డి వేగంగా బయటకు నడిచాడు.

శాస్త్రి, లోపలికి వెళ్ళబోయినవాడల్లా వెనక్కు తిరిగి, శేషయ్యతో, '' చూసావా అబ్బాయీ, బ్రాహ్మల ఇళ్ళల్లో చేయించి నట్లుగా ఇట్లాంటి ఊరి పెద్దల ఇళ్ళల్లో పెళ్ళిళ్ళు చేయించటం కుదుర్దు. పామూ చావకూడదు, కర్రా విరగకూడదన్నట్లు, మంత్రలోపం జరక్కుండా, వాళ్ళకు విసుగు రాకుండా కార్యం జరిపించాలంటే కత్తిమీద సాము చెయ్యటమే! దీనికి కొంత లౌక్యం కూడా అవసరం. చూడబోతే నీకు తెలివైతే ఉందిగానీ, లౌక్యం తక్కువల్లే ఉంది. పైగా ఇంగ్లీషు ముక్కలు చదివానన్నావు, ఈ మంత్రం ముక్కలు నీకు నోరు తిరుగుతాయా? నాలుగు అమరం శ్లోకాలు, సంధ్యావందనమూ రాగానే సరిపోతుందా? వెళ్ళు నాయనా వెళ్ళు. నువ్వు ఈ వృత్తిలో నెగ్గుకు రాలేవు. దొరికిందేదో ఒక ఉద్యోగమే నీకు మంచిది. మళ్ళీ ఎన్నడూ ఈ విషయమై నా దగ్గరకి రాకు!'' శాస్త్రి లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

దిగాలు పులుముకుని వడిలిపోయిన మోహంతో శేషయ్య వీధిలోనికి నడిచాడు.

★ ★ ★

శుక్రవారం ఇంకా రెండు రోజులున్నదనగా కంఠార్కశాస్త్రి భార్యకు హఠాత్తుగా పక్షవాతం వచ్చి ఆమె మంచాన పడింది. శాస్త్రి కూతుళ్ళ కుటుంబాలు దూర ప్రాంతాల్లో ఉన్న కారణంగా, అతనే దగ్గరుండి ఆవిడకు సేవలు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. పరామర్శకోసం వచ్చే పోయే వాళ్ళతో ఇల్లు నిండిపోసాగింది. ఈ హడావుడి కంగారులో శాస్త్రి, వెంకటరెడ్డి ఇంట్లో పెళ్ళి విషయం మరిచేపోయాడు.

సరిగ్గా శుక్రవారంనాడు రెడ్డి పంపిన ఎడ్లబండి వచ్చి వాకిట్లో నిలిచే సమయానికి, శాస్త్రి భార్య అవసాన దశకు చేరుకుంది. శాస్త్రి, పుట్టెడు దుఃఖంలో భార్య మంచం పక్కన కూర్చొనున్నాడు.

ఎవరో లోపలికి వచ్చి శాస్త్రితో, '' మీ కోసం రెడ్డిగారు బండి పంపించారు'' అని చెప్పగా, ''నేను రాలేననీ, ఇంకెవర్నయినా చూసుకోమనీ చెప్పండి'' అన్నాడు శాస్త్రి.

అదే సమయానికి వీధిలో వెడుతున్న శేషయ్య, శాస్త్రి ఇంట్లో జనం గుమిగూడి ఉండటాన్ని చూసి, లోపలికొచ్చి విషయం అర్థం చేసుకున్నాడు. బండివాడితో శాస్త్రి చెప్పమన్న కబుర్ను తాను చెబుతానని ఆ వ్యక్తితో అని బయటికొచ్చి బండి వాడితో '' చూస్తున్నావుగా మా గురువుగారి కొచ్చిన కష్టం! ఆయన తన బదులు నన్ను వెళ్ళి పెళ్లి చేయించమన్నారు. పదపోదాం!'' అన్నాడు.

కొంతసేపటికి, వెంకటరెడ్డి కొడుకు పెళ్ళి చేయించే బ్రహ్మగా శేషయ్యను ఎక్కించుకొని ఎడ్లబండి, నాటురోడ్డుమీద సాగిపోతుంది.

★ ★ ★

రెండు రోజులు గడిచాయి.

ఆదివారం నాడు '' శాస్త్రిగారు అర్జంటుగా రమ్మన్నార'' నే కబురందుకొని, శేషయ్య నుంచున్న పాళంగావచ్చి శాస్త్రి ఎదుట వాలాడు.

అక్కడ శాస్త్రి పక్కన చాపమీద పావుమూట బియ్యమూ, బుట్టెడు కూరగాయలూ, కొత్త పంచెలచాపూ, ఆ చాపుమడతలో యాభైరూపాయల నోటూ ఉన్నాయి. శాస్త్రి మొహంలో కోపం తాండవిస్తోంది. కళ్ళు ఎరుపెక్కిపోయి ఉన్నాయి. శేషయ్య నమస్కారం పెట్టాడు.

శాస్త్రి '' దొంగ నమస్కారాలకేంలే, ముందిది చెప్పు . నేను పంపించానని చెప్పి వెళ్ళి నువ్వు చేయించావటగా పెళ్ళి?''

శేషయ్య '' అవునండీ'' శాస్త్రి (కోపాన్ని ఆపుకుంటూ) '' నీకు విఘ్నేశ్వరపూజే రాదన్నావే, పెళ్ళి ఎట్లా చేయించావు?''

శేషయ్య "మా నాన్నగారు నాకు నేర్పిన స్తోత్రాలు, అష్టకాలూ చదివానండి నాకొచ్చిన అమరం శ్లోకాలు కూడా వాడానండి. నానోటికొచ్చింది చదువుతూ, చేతికొచ్చింది చేయిస్తూ, మూడుముళ్ళూ వేయించానండి"

శాస్త్రి (ఆవేశంగా) "అంటే నీ కొచ్చిన శ్లోకాల్ని 'ఆహ, ఉహుం' శబ్దాల్తో ముక్కుతో పలికి మంత్రాలుగా చెలామణి చేసేసావన్నమాట! అక్కడున్న యావన్మంది జనానికి ముసుగుకప్పి మోసం చేసావన్నమాట! ఇదంతా తప్పని తెలిసే చేసావా?"

శేషయ్య "అవును తెలిసే చేసాను."

శేషయ్య గొంతులో మనిషి దెబ్బతిన్న ఛాయలు తొంగి చూస్తున్నాయి. శాస్త్రి కోపం కక్కాడు.

"ఓరి అప్రాచ్యుడా! నీ వంశం దాని పచ్చదనం సంగతీ అట్లా ఉంచు. నీ మటుకు నువ్వు బతికి బట్ట కట్టదలుచుకోలేదేమిట్రా? నువ్వు సప్తకట్ల సవారీ ఎక్కిం తర్వాత ఏ రౌరవంలోకి వెడతావో తెలీదు కానీ, నువ్వు చేసింది దౌర్భాగ్యప్పని అని పదిమందికి తెలిస్తే మాత్రం నీకు ఈ భూమ్మీదనే పుట్టగతులుండవు. నీక్కాదు, భూమ్మీద పౌరోహిత్యం చేసే ఏ బ్రాహ్మడికీ ఉండవు! అనేక కారణాలవల్ల పరమ పవిత్రమైన ఈ వృత్తి ఇప్పటికి మళ్ళీ తేలిగ్గా కోలుకోలేనంతగా, తగలబడిపోయింది. దానికి ఏ కొంచెమయినా గౌరవ ప్రపత్తులు జనంలో ఇంకా ఉన్నాయంటే, ఆ కాసినీ మంటగలిసి పోవటానికి నీ వంటి వాళ్లు కొంత దోహదం చేస్తున్నారు. ఎంతపని చేసావురా ఛండాలుడా!... అసలయినా ఎవరూ పిలవకుండా నువ్వెళ్ళటమేమిటి? నా పేరుచెప్పటమేమిటి? నిన్ను, నిన్ను నిన్నసలు ఏం చేసినా పాపం లేదురా భ్రష్టుడా!"

అసలే ఎర్రగా ఉండే శాస్త్రి మొహం కోపంతో ఇప్పుడు ప్రభాత కాలంలోని తూర్పు దిక్కయి పోయింది. ఆవేశంతో ఊగిపోతూ అతను వసారాలో అటూ ఇటూ పచార్లు చేస్తున్నాడు ఉండి ఉండి మళ్ళీ అన్నాడు "అసలు, పందిట్లో పట్టు పడి ఉంటే ఏంచేసేవాడివి?"

"మెదలకుండా శిక్ష అనుభవించేవాడిని. ఇతరుల దోషాలు పోగొట్టాలని నేను చేసే ప్రయత్నంలో దోషముందని ఆ ఇతరులే అనుకుంటే నేనేం చెయ్యగలనండి?"

"ఇతరుల దోషాలా, ఏమిటవి?" శాస్త్రి గొంతులో కోపం తగ్గింది.

"అవునండీ మీరు వెళ్ళి పెళ్ళి చేయిస్తానని మాట ఇచ్చారు. ఆఖరుక్షణంలో వెళ్ళలేనన్నారు. ఆ విధంగా పీటలమీద పెళ్లి ఆగిపోవటమనే దోషం మిమ్మల్ని చుట్టుకుంటోందిగదా? పైగా పెళ్లి అట్లాఆగిపోయి ఉంటే పాపం వెంకటరెడ్డి ఎంత తల్లడిల్లిపోయేవాడు! ఇంతేకాదు, మీ పట్ల అతనికి గల గౌరవం తగ్గి అతను మిమ్మల్ని నిందించటమనే దోషానికి ఒడిగట్టేవాడు కూడా గద! ఈ రెండు దోషాల్నీ నివారించ గలిగితే, నేను చెయ్యబోయేది పెద్ద దోషమేమీ కాదనే నిర్ణయానికి వచ్చాను. నేను వెళ్ళి మంత్రాలే చదివానో, ఇంకేం చదివానో ! కాని వెంకటరెడ్డికీ, అతని బంధు వర్గానికీ తృప్తిగా మాత్రం శుభకార్యం పూర్తి చేయించిన వాణ్ణయ్యాను. వాళ్లు నన్ను గురువుకు తగ్గ శిష్యుడవన్నారు. ఇవ్వదలచుకున్న దక్షిణలన్నీ వాళ్ళు నాచేతికిచ్చి మీకు పంపిస్తామన్నారు. నేను పుచ్చుకోలేదు ఈ విషయం మీకు తెలిసే ఉంటుంది... ఇప్పుడు చెప్పండి గురువుగారూ, రెండు పెద్ద దోషాల్ని నివారించడం కోసం ఒక చిన్నదోషాన్ని-అది దోషమనే విషయం మీకూ నాకూ మాత్రమే తెలుసు వాళ్ళెవ్వరికీ ఈ రకమైన ఆలోచనే అసల్లేదు ఆచరించటం తప్పంటారా? తప్పే అయితే ఆ ఫలితం అనుభవించటానికి నేను సిద్ధంగా ఉన్నానండీ!"

కంఠార్క శాస్త్రి నిశ్చేష్టుడై శేషయ్య మొహంలోకి తీక్షణంగా చూస్తూ ఉండిపోయాడు క్రమంగా

మొహంలోకి ప్రసన్నత చోటు చేసుకుంటూండగా అన్నాడు.

" చూడబోతే నా గౌరవం కాపాడబడటం కన్నా, నీకు వెంకటరెడ్డి ఇంట్లో పెళ్ళి ఆగకుండా సాగిపోవాలన్నదే ముఖ్యంగా కనిపిస్తోందే!"

శేషయ్య తల వంచుకున్నాడు. నెమ్మదిగా అన్నాడు " అవ్వచ్చునండి, దారి చూపవలసిన వాళ్ళే మాట తప్పితే, వెంకటరెడ్డి వంటి అనాగరికుల పరిస్థితి ఏమి కానండి?"

" సరే కష్టాల్లో ఉన్నవాళ్ళను ఆదుకోవటమనే లక్షణం నీలో ఉంది. సంతోషం. ఇప్పుడీ దక్షిణలో నీ వాటా నువు తీసుకో. డబ్బు సగం, బియ్యం సగం,..

" క్షమించండి గురువుగారూ! మీరన్నట్లు ముఖ్యంగా వెంకటరెడ్డి కోసమే నేను వెళ్ళినా, అంతా మీ పేరుమీదనే నిర్వహించాను. కనుక ఇందులో నాకు చెందవలసిందేమీ లేదు. అన్నట్టు... అమ్మగారి కెట్లా ఉందండి?"... " తగ్గిందిలే... మీ పెదనాన్నగారికెట్టాఉంది?"

" ఆయన పోయారండి. ఆయనకు కొడుకులున్నారు కానీ, వాళ్ళకు ఏ చదువూ రాదండి ఆయన కుటుంబ భారం కూడా నా నెత్తినే పడిందండి."... " అరెరె!... మరి ఇంక మీ కిప్పుడు అధారమేమిటి?"

" ఇదిగో ఈ రాగి చెంబు" శేషయ్య తను కప్పుకున్న తుండు కిందనుంచి ఒక రాగి చెంబు తీసి చూపించాడు. గొంతు గాద్గదికమవ్వగా అన్నాడు " ఊళ్ళో వాళ్ళంతా చల్లగా ఉండాలే గాని, నాకు రోజుకో చెంబుడు బియ్యం ముష్టి దొరకదంటారా? వెళ్ళొస్తానండి బాబుగారు. ఇప్పటికి ఒక్క వీధికూడా అవ్వలేదు" శేషయ్య వసారా మెట్లు దిగి వీధి గుమ్మాన్ని చేరే అయిదారు క్షణాల్లో శాస్త్రి ముఖకవళికలు కూడా అయిదారు రకాలుగా మారాయి. తొందరగా ఒక నిశ్చయాని కొచ్చేసాడు. కంఠార్క శాస్త్రి.

కంగారుగా, ఆత్మీయత నిండిన గొంతుతో అన్నాడు, " వెళ్ళకు నాయనా వెళ్ళకు, పట్టుదల, త్యాగబుద్ధి, లౌక్యం, దోషాదోష విచక్షణ వగైరా, ఒక మంచి పురోహితుడి కుండవలసిన, లక్షణాలన్నింటిని నీలో నేను చూస్తున్నాను. నువ్వు వయస్సులో అల్పుడవైనా, ఆదర్శంలో అధికుడివి. మగ సంతానంలేని నేను, నా తర్వాత వాణ్ణిగా సమాజానికి ఎవర్ని అప్పజెప్పటమా అని ఇన్నాళ్ళుగా మధన పడుతున్నాను.ఇన్నాళ్ళకు నువ్వు దొరికావు.రానాయనా, రా! నావిద్యనంతా నీకు ధారపోసి, నన్ను మించినవాణ్ణి చేస్తాను.

అయితే గురుదక్షిణ ఉంది సుమా! జీవించటం కోసమే వృత్తి చెయ్యటం కాకుండా, ఎట్టి వర్గ భేదము పాటించకుండా సమాజంలోని అన్ని వర్గాల వారికీ సమంగా హితం కోరుతూ, నీచేతనైనంతగా అందరిలోనూ ధర్మానురక్తిని కలిగిస్తూ, ఎంత గౌరవాన్నయితే ఈ వృత్తికి సంపాదించి పెట్టగలవో, అదంతా నాకు గురుదక్షిణే నాయనా! చూస్తాను. నాబుణం తీర్చుకోవటానికి ఎంత చెల్లింపు వేస్తావో... అట్లా ఆశ్చర్యపోతూ నిలబడి పోయావేం? రా నాయనా, రా, కాళ్ళు కడుక్కొని కూర్చో, ఆచమించు, ఇప్పుడే ప్రారంభిద్దాం.."

" ఓం సహనావవతు, సహనౌభునక్తు.. శాంతిః శాంతిః శాంతిః" పదినిముషాల తర్వాత, సమాజంలో అంతరిస్తున్న ధార్మిక భావనను జాగృతం చేసి పరిరక్షించటానికై ఒక యువ హృదయానికి ధర్మదీక్ష నివ్వటానికి ఉద్యుక్తుడయ్యాడు ఒక వృద్ధ ధర్మమూర్తి !

(ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక 9-2-79)

★★★ ★★★ ★★★